

T.Y.B.A

COMMERCE

**Introduction to Management
(Paper- IV) (02/05/2017)**

(3 Hours)

QP Code : 08388

[Total Marks : 100

- N.B. :** (1) All questions are **compulsory**.
(2) **Figures** to the **right** indicate **full marks**.
(3) Answers to **both** the sections should be written in the **same answer book**.

Section I

1. Explain the following terms in brief (any **four**) :- **8**
- (a) Micro environment
 - (b) Goal
 - (c) Forecasting
 - (d) Human objective
 - (e) Social responsibility
 - (f) Policy
 - (g) Demography
 - (h) Administration.
2. Answer the following (any **two**) :- **16**
- (a) Describe the functions of management.
 - (b) Write a note on levels of management.
 - (c) Explain the principles of Henry Fayol.
3. Answer the following (any **two**) :- **16**
- (a) Describe the external environmental factors influencing business.
 - (b) What are the steps involved in the decision making process ?
 - (c) Define objectives. Discuss the organic and economic objectives.
4. Write short notes on (any **two**) :- **16**
- (a) Taylor's contribution to management
 - (b) Management an art
 - (c) Role of the manager
 - (d) Essentials of good plan.

[TURN OVER

Section II

5. Explain the following terms in brief (any **four**) :-

- (a) Project organisation
- (b) Decentralisation
- (c) Quality
- (d) Budget
- (e) Informal organisation
- (f) Responsibility
- (g) Organisational manual
- (h) Functional organisation.

8

6. Answer the following (any **two**) :-

- (a) What are the barriers to delegation ? How to make the delegation effective ?
- (b) Write the limitation of committee form of organisation. Suggest the measures to make them effective.
- (c) What is decentralisation ? Discuss the factors that influence decentralisation.

16

7. Answer the following (any **two**) :-

- (a) What is departmentation ? What are the different bases of departmentation ?
- (b) Define co-ordination. Discuss the significance of co-ordination in the process of management.
- (c) Explain the steps in controlling process.

16

8. Write short notes on (any **two**) :-

- (a) Advantages of line and staff
- (b) Controlling techniques
- (c) Span of control
- (d) Organisational charts.

10

[TURN OVER

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

[एकूण गुण : १००]

- सूचना : (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 (२) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 (३) दोन्ही विभागांची उत्तरे एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहावीत.
 (४) मूळ इंग्रजी प्रश्न प्रमाण मानावेत.

विभाग १

१. खालील संज्ञा थोडक्यात स्पष्ट करा (कोणत्याही चार) :-

- (अ) सूक्ष्म पर्यावरण
 (क) ध्येय
 (ब) पूर्व अंदाज
 (ड) मानवी उद्दिष्ट
 (इ) सामाजिक जबाबदारी
 (फ) धोरण
 (ग) लोकसंख्याशास्त्र
 (ह) प्रशासन

८

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) :-

- (अ) व्यवस्थापनाच्या कार्याचे वर्णन करा.
 (ब) व्यवस्थापनाचे स्तर या विषयावर टीपा लिहा.
 (क) हेन्री फेयॉलची तत्त्वे स्पष्ट करा.

१६

३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) :-

- (अ) उद्योगधंद्यांवर परिणाम करणाऱ्या बहिर्गत पर्यावरणाच्या परिस्थितीचे वर्णन करा.
 (ब) निर्णय प्रक्रियेत समाविष्ट टप्पे कोणते ?
 (क) उद्दिष्ट या संकल्पनेची व्याख्या लिहा. मूलभूत व आर्थिक उद्दिष्टांची चर्चा करा.

१६

४. टीपा लिहा (कोणतीही दोन) :-

- (अ) टेलरचा व्यवस्थापनातील वाटा
 (ब) व्यवस्थापन एक कला
 (क) व्यवस्थापकाची भूमिका
 (ड) उत्तम नियोजनातील जरूरी मुद्दे.

१६

[TURN OVER

विभाग २

५. खालील संज्ञा थोडक्यात स्पष्ट करा (कोणत्याही चार) :-

- (अ) प्रकल्प संघटना
- (क) विकेंद्रीकरण
- (ब) गुणवत्ता
- (ड) अंदाजपत्रक
- (इ) अनौपचारिक संघटन
- (फ) जबाबदारी
- (ग) संघटनेचे पत्रक
- (ह) कार्यात्मक संघटना.

८

६. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) :-

- (अ) अधिकार प्रदानातील अडथळे कोणते ? अधिकार प्रदान प्रक्रिया कशाप्रकारे परिणाम का बनवता येईल.
- (ब) समिती संघटनेच्या मर्यादा कोणत्या ? त्या परिणामकारी बनविण्यासाठीचे उपाय सुचवा.
- (क) विकेंद्रीकरण म्हणजे काय ? विकेंद्रीकरणावर परिणाम करणाऱ्या घटकांची चर्चा करा.

१६

७. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) :-

- (अ) विभागीकरण म्हणजे काय ? विभागीकरणाच्या विविध पद्धती कोणत्या ?
- (ब) समन्वयाची व्याख्या लिहा. व्यवस्थापनाच्या प्रक्रियेतील व्यवस्थापनाचे महत्त्व विशद करा.
- (क) नियंत्रण प्रक्रियेतील टप्पे स्पष्ट करा.

१६

८. टीपा लिहा (कोणतीही दोन) :-

- (अ) साखळी व सल्लागार संघटनेचे फायदे
- (ब) नियंत्रण पद्धती
- (क) नियंत्रण क्षेत्र
- (ड) संघटनेचे तक्ते.

१०

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are compulsory.
 2. Figures to the right indicate full marks.
 3. Answer to both the sections to be written in the same answer – book.

SECTION I

- Q. 1** Explain the following terms in brief (**any 4**) **(08)**
- a) Human Resources Management
 - b) Job Description
 - c) Aptitude Test
 - d) Panel Interview
 - e) Induction
 - f) Horn effect
 - g) Human Skill
 - h) Paired Comparison Method.
- Q. 2** Answer the following (**any 2**) **(16)**
- a) Discuss the Challengers of Human Resources Management due to Changing Business Environment.
 - b) What is Human Resources Planning? Discuss its importance.
 - c) Define Recruitment. Describe the various Internal Sources of Recruitment.
- Q. 3** Answer the following (**any 2**) **(16)**
- a) What is Interview? Discuss the limitation of Interview.
 - b) Explain off - the – job methods available for training of employees.
 - c) Define Performance Appraisal. Discuss its importance.
- Q. 4** Write Short Notes (**any 2**) **(10)**
- a) Steps in Selection Process.
 - b) Scope of Human Resource Development
 - c) Managerial Skills
 - d) Limitation of Performance Appraisal.

SECTION II

- Q. 5** Explain the following terms in brief (**any 4**) **(08)**
- a) Formal Group
 - b) Human Relations
 - c) Hygiene Factors
 - d) Employee morale
 - e) Noise in communication
 - f) Intellectual Leadership
 - g) Safety Needs
 - h) Grievance

[P.T.O]

- Q. 6** Answer the following (**any 2**) (16)
- a) What is a Group? What are the different types of group?
 - b) Explain the measures to be taken by Management to improve Human Relations.
 - c) Define Motivation. Discuss the assumptions of McGregor's Theory X.
- Q. 7** Answer the following (**any 2**) (16)
- a) Discuss the factors affecting Employee Moral.
 - b) Define Communication. Describe the merits and limitation of Written and Oral Communication.
 - c) Define Leadership. Discuss any four styles of leadership.
- Q. 8** Short Notes (**any 2**) (10)
- a) Leadership Qualities
 - b) Process of Group Formation
 - c) Changing Human Needs
 - d) Motivating Factors
-

[P.T.O]

[वेळ: तीन तास]

[गुण:८०]

- सूचना: 1. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2. उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3. दोन्ही विभागांची उत्तरे एकाच उत्तर-पत्रिकेत लिहा. मूळ इंग्रजी प्रश्न प्रमाण मानावेत.

विभाग १

प्र. १ खालील संज्ञाचे थोडक्यात स्पष्टीकरण लिहा. (कोणत्याही चार) (०८)

- अ) मानवी संसाधन व्यवस्थापन
ब) कामाचे स्वरूप
क) कल चाचणी
ड) पँनल मुलाखत
इ) प्रतिष्ठापना
फ) हॉर्न परिणाम
ग) मानवी कौशल्य
ह) जोडलेली तुलना पद्धती

प्र. २ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) (१६)

- अ) बदलत्या व्यावसायिक पर्यावरणामुळे मानवी संसाधन व्यावस्थापनात येणाऱ्या आव्हानाची चर्चा करा.
ब) मानवी संसाधन नियोजन म्हणजे काय? मानवी संसाधन नियोजनाचे महत्व स्पष्ट करा.
क) भरतीच्या व्याख्या लिहा. भरतीच्या अंतर्गत स्रोत विशद करा.

प्र. ३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन). (१६)

- अ) मुलाखत म्हणजे काय? मुलाखतीच्या अडथळांची चर्चा करा.
ब) कर्मचाऱ्यांना देण्यात येणाऱ्या 'कामावरील प्रशिक्षण' पद्धती स्पष्ट करा.
क) कार्यसिद्धी मुल्यामापनाच्या व्याख्या लिहा. त्याचे महत्व स्पष्ट करा.

प्र. ४ टीपा लिहा (कोणत्याही दोन). (१०)

- अ) निवड प्रक्रियेतील टप्पे
ब) मानवी संसाधन विकासाची व्याप्ती
क) व्यवस्थापन कौशल्य
ड) कार्य मूल्यमापन मर्यादा

[P.T.O]

विभाग २

- प्र. ५ खालील संज्ञाचे थोडक्यात स्पष्टीकरण लिहा. (कोणत्याही चार). (08)
- अ) औपचारिक गट
 ब) मानवी संबंध
 क) आरोग्यशास्त्र विषयक घटक
 ड) कर्मचाऱ्यांचे मनोधैर्य
 इ) संदेशवहनातील गोंगाट
 फ) बौद्धिक नेतृत्व
 ग) सुरक्षा गरजा
 ह) तक्रार
- प्र. ६ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) (१६)
- अ) गट म्हणजे काय? गटांचे विविध प्रकार कोणते?
 ब) व्यवस्थापनाने मानवी संबंध सुधरण्यासाठी करावयाचे उपाय स्पष्ट करा.
 क) अभिप्रेरणाची व्याख्या लिहा. मकग्रेगोरचा क्ष सिद्धांताची चर्चा करा.
- प्र. ७ खालील प्रश्नाची उत्तरे लिहा (कोणत्याही दोन). (१६)
- अ) कर्मचाऱ्यांच्या मनोर्धैर्यावर परिणाम करणाऱ्या घटकांची चर्चा करा.
 ब) संदेशवहनाची व्याख्या लिहा. तोंडी व लेखी संदेशवाहनाच्या गुणवत्ता आणि मर्यादा विषद करा.
 क) नेतृत्वाची व्याख्या लिहा.. नेतृत्वाच्या कोणत्याही चार प्रकारांची चर्चा करा.
- प्र. ८ टीपा लिहा (कोणत्याही दोन) (१०)
- अ) नेतृत्वाचे गुण
 ब) गट निर्मितीचे प्रक्रिया
 क) बदलत्या मानवी गरजा
 ड) अभिप्रेरणेचे घटक

T.Y.B.A
COMMERCE
Export Management
(Paper- VI) (04/05/2017)

QP Code : 08392

Regular Students] (2½ Hours)

[Total Marks : 80

IDOL & Other Students] (3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B.** (1) **Regular Students** should attempt any **five** questions from Q. No. **1** to **8**.
(2) **IDOL Students** should attempt any **five** questions from Q. No. **1** to **8**.
(3) Q. No. **9** is **compulsory** for **IDOL Students only**.
(4) **Figures** to the **right** indicate **full marks**.

1. Answer the following :—
 - (a) Define 'Export Management'. Discuss the features of export management. **8**
 - (b) Explain the need for export management to the exporting country and the export firm. **8**
2. Answer the following :—
 - (a) Discuss in detail various trends in India's export trade since independence. **8**
 - (b) Write a note on Trends in export of services from India. **8**
3. Answer the following :—
 - (a) What do you mean by trade barriers ? Explain various types of tariff barriers. **8**
 - (b) Discuss the role of WTO in international trade. **8**
4. Answer the following :—
 - (a) Discuss important highlights of Foreign Trade Policy 2009-2014. **8**
 - (b) Explain the importance of FIEO and IIP in export promotion. **8**
5. Answer the following :—
 - (a) What factors affect the selection of product in export marketing ? **8**
 - (b) Explain the concept of 'Product Mix' and 'Product Branding' with respect to export market. **8**
6. Answer the following :—
 - (a) What are the various export pricing quotations in foreign market. **8**
 - (b) Explain the role of ECGC in covering risk in export business. **8**
7. Answer the following :—
 - (a) Discuss the pre-shipment stage in export procedure. **8**
 - (b) Explain main export incentives available to Indian exporters. **8**

[TURN OVER

8. Write short notes on any **four** of the following :—

- Export Registration Formalities
- EXIM Bank
- Packing Credit
- Export Marketing Plan
- ASEAN
- Functions of Export Manager
- Letter of Credit.

16

(Only for IDOL Student)

9. Discuss any **two** of the following :—

- Modes of entry in Foreign Market
- Problems of International Trade
- Export Pricing Strategies.

20

(मराठी रूपांतर)

नियमित विद्यार्थ्यांसाठी]

(२ तास ३० मिनिटे)

[एकूण गुण : ८०

दूर व मुक्त अध्ययन संस्थेच्या विद्यार्थ्यांसाठी]

(३ तास)

[एकूण गुण : १००

सूचना : (१) नियमित विद्यार्थ्यांनी प्रश्न क्र. १ ते ८ मधील कोणतेही ५ प्रश्न सोडवणे.

(२) दूर व मुक्त अध्ययन संस्थेच्या विद्यार्थ्यांनी प्रश्न क्र. १ ते ८ मधील कोणतेही ५ प्रश्न सोडवणे.

(३) दूर व मुक्त अध्ययन संस्थेच्या विद्यार्थ्यांनी प्रश्न क्र. ९ सोडवणे.

(४) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

(५) मूळ इंग्रजी प्रश्न प्रमाण मानावेत.

१. खालील प्रश्न सोडवा :—

(अ) निर्यात व्यवस्थापनाची व्याख्या लिहा. निर्यात व्यवस्थापनाची वैशिष्ट्ये विशद करा.

८

(ब) राष्ट्र व उद्योग धंद्यासाठी निर्यात व्यवस्थापनाची गरज विशद करा.

८

२. खालील प्रश्न सोडवा :—

(अ) स्वातंत्र्या नंतरच्या काळातील भारताच्या निर्यात व्यापारातील कलांची चर्चा करा.

८

(ब) 'भारताची सेवा निर्यात व्यापार' यावर टीप लिहा.

८

[TURN OVER

३. खालील प्रश्न सोडवा :-
- (अ) व्यापारी अडथळे म्हणजे काय ? विविध प्रकारचे जकाती अडथळे कोणते ? ८
- (ब) आंतरराष्ट्रीय व्यापारातील जागतिक व्यापार संघटनेच्या भूमिकेची चर्चा करा. ८
४. खालील प्रश्न सोडवा :-
- (अ) भारताच्या विदेश व्यापार धोरण २००९-२०१४ ची उद्दिष्टे व वैशिष्ट्ये विशद करा. ८
- (ब) निर्यात वृद्धीसाठी फिओ व आय. आय. पी. ची भूमिका स्पष्ट करा. ८
५. खालील प्रश्न सोडवा :-
- (अ) निर्यात बाजारासाठी वस्तू निवडीवर परिणाम करणारे घटक कोणते ? ८
- (ब) 'वस्तू मिश्रण' व 'वस्तू मुद्रांकन' ह्या संकल्पनेची चर्चा करा. ८
६. खालील प्रश्न सोडवा :-
- (अ) विविध निर्यात किंमत दरपत्रके विशद करा. ८
- (ब) निर्यात व्यापारातील धोक्यांसाठी ए. सी. जी. सी. ची भूमिका स्पष्ट करा. ८
७. खालील प्रश्न सोडवा :-
- (अ) निर्यात प्रक्रियेतील जहाजावर माल भरण्यापूर्वीचे शिष्टाचार कोणते ? ८
- (ब) भारतीय निर्यातदारांना उपलब्ध असलेल्या मुख्य सवलती विशद करा. ८
८. टिपा लिहा (कोणत्याही चार) :- १६
- (अ) निर्यात नोंदणी औपचारिकता
- (ब) एक्झिम बँक
- (क) बांधणी कर्जपुरवठा
- (ड) निर्यात विपणन योजना
- (इ) 'आसियान'
- (फ) निर्यात व्यवस्थापकाची कार्ये
- (ग) पतपत्र.
- (फक्त दूव व मुक्त संस्थेच्या विद्यार्थ्यांसाठी)
९. टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) :- २०
- (अ) विदेशी बाजारपेठेत शिरकाव करण्यासाठी असलेल्या विविध पद्धती
- (ब) आंतरराष्ट्रीय व्यापार समस्या
- (क) निर्यात मूल्य धोरण.

T.Y.B.A
COMMERCE
Introduction to Management
(Paper- IV) (12/05/2017)

QP Code : 08387

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B.** (1) **All** questions are **compulsory**.
(2) **Figures** to the **right** indicate **full** marks.
(3) Answers to **both** the **sections** should be written in the **same** answer book.

Section I

1. Explain the following terms in brief (any **four**) :— **8**
(a) Administration
(b) Communication
(c) Decision making
(d) Basic objectives
(e) Scalar chain
(f) Planning premises
(g) Internal environment
(h) Strategy.
2. Answer the following (any **two**) :— **16**
(a) Define management. Explain importance of management.
(b) What is the contribution of Henry Fayol to management ?
(c) Write a note on scientific management.
3. Answer the following (any **two**) :— **16**
(a) Define objective. Discuss organic and human objectives of business.
(b) What are the steps involved the planning process ?
(c) Explain the external environmental factors that influence business.
4. Write short notes on (any **two**) :— **10**
(a) Gandhian principles of management
(b) Steps involved in the process of MBO
(c) Distinguish between Management and Administration
(d) Functions of management.

[TURN OVER

Section II

5. Explain the following terms in brief (any **four**) :— **8**
- Line organisation
 - Accountability
 - Budgetary control
 - Flat structure
 - Formal organisation
 - TQM
 - Centralisation
 - Organisational charts.
6. Answer the following (any **two**) :— **16**
- What is organising ? Explain the principles of organising.
 - Discuss the advantages of committees. Suggest measures to make them effective.
 - Explain the causes of conflict between line and staff.
7. Answer the following (any **two**) :— **16**
- What is departmentation ? What are the different bases of departmentation ?
 - Write a note on span of control.
 - Discuss the concept of controlling. Explain the steps in controlling process.
8. Write shot notes on (any **two**) :— **10**
- Functional organisation
 - Dimensions of quality
 - Co-ordination
 - Informal organisation.
-

[TURN OVER

3
(मराठी रूपांतर)
(३ तास)

QP Code : 08387

[एकूण गुण : १००]

- सूचना : (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
(२) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
(३) दोन्ही विभागांची उत्तरे एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहा.
(४) मूळ इंग्रजी प्रश्न प्रमाण मानावेत.

१. खालील संज्ञा थोडक्यात स्पष्ट करा (कोणत्याही चार) :-

- (अ) प्रशासन
(ब) संदेशवहन
(क) निर्णय प्रक्रिया
(ड) मूलभूत उद्दिष्ट्ये
(इ) अधिकार साखळीचे तत्त्व
(फ) नियोजन मर्यादा
(ग) अंतर्गत पर्यावरण
(ह) व्यूहरचना.

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) :-

- (अ) व्यवस्थापनाची व्याख्या लिहा. व्यवस्थापनाचे महत्व स्पष्ट करा.
(ब) हेन्री फेयॉल यांनी व्यवस्थापनासाठी काय कार्य केले ?
(क) शास्त्रीय व्यवस्थापनावर टीप लिहा.

३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) :-

- (अ) उद्दिष्टांची व्याख्या लिहा. व्यवसायाची मूलभूत व मानवी उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
(ब) नियोजन प्रक्रियेतील टप्पे कोणते ?
(क) व्यवसायावर परिणाम करणारे बहिर्गत पर्यावरणाचे मुद्दे स्पष्ट करा.

४. टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) :-

- (अ) गांधीजीची व्यवस्थापनाची तत्त्वे
(ब) ध्येयनिष्ठ व्यवस्थापनाची टप्पे
(क) व्यवस्थापन व प्रशासन यांच्यातील फरक
(ड) व्यवस्थापनाची कार्ये.

[TURN OVER]

विभाग २

५. खालील संज्ञा थोडक्यात स्पष्ट करा :-

- (अ) रेखा संघटना
- (ब) उत्तरदायीत्व
- (क) अंदाजपत्रकीय नियंत्रण
- (ड) आडवी रचना
- (इ) औपचारिक संघटना
- (फ) समग्र गुणवत्ता व्यवस्थापन
- (ग) केंद्रीकरण
- (ह) संघटनेचे तक्ते.

६. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) :-

- (अ) संघटन म्हणजे काय ? संघटनेची तत्त्वे स्पष्ट करा.
- (ब) समितीच्या फायद्यांची चर्चा करा. समित्या परिणामकारी बनविण्यासाठीचे उपाय सुचवा.
- (क) साखळी व सल्लागार संघटनेतील कलहाची कारणे कोणती ?

१६

७. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) :-

- (अ) विभागीकरण म्हणजे काय ? विभागीकरणाच्या विविध पद्धती कोणत्या ?
- (ब) नियंत्रण क्षेत्रावर टिपा लिहा.
- (क) नियंत्रणाची संकल्पना स्पष्ट करा. नियंत्रण प्रक्रियेतील टप्पे विस्ताराने सांगा.

१६

८. टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) :-

- (अ) कार्यात्मक संघटना
- (ब) गुणवत्तेचे पैलू
- (क) समन्वय
- (ड) अनौपचारिक संघटन.

१०

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are compulsory.
 2. Figures to the right indicate full marks.
 3. Answers to both the sections to be written in the same answer-book.

Section-I

Q.1 Explain the following terms in brief (**any 4**) : **(08)**

- a) Human Resource Management
- b) Job Specification
- c) Induction
- d) Panel Interview
- e) Refresher Training
- f) Leniency
- g) Conceptual Skill
- h) Paired Comparison

Q.2 Answer the following (**any 2**) : **(16)**

- a) Discuss the Challenges of Human Resource Management due to Changing Business Environment.
- b) What is Human Resource Planning? Discuss its importance.
- c) Define Employee Selection. Describe the steps involved in employee selection process.

Q.3 Answer the following (**any 2**) : **(16)**

- a) Discuss the guidelines for a successful interview.
- b) Define Training. Discuss the importance of training employees.
- c) Define Performance Appraisal. Describe the traditional methods of performance appraisal.

Q.4 Short Notes (**any 2**) : **(10)**

- a) External Sources of Recruitment.
- b) Uses of Job Analysis.
- c) Managerial Skills.
- d) Importance of Performance Appraisal.

Section-II

- Q.5** Explain the following terms in brief (**any 4**) : (08)
- a) Permanent Group
 - b) Human Relations
 - c) Hygiene Factors
 - d) Role Playing
 - e) Communication
 - f) Leadership
 - g) Self-actualisation Needs
 - h) Grievance
- Q.6** Answer the following (**any 2**) : (16)
- a) What is a Group? Describe the process of group formation.
 - b) What do you mean by Human Relations? What are its characteristics?
 - c) Explain Maslow's theory of motivation.
- Q.7** Answer the following (**any 2**) : (16)
- a) Define Morale. Discuss the factors affecting employee morale.
 - b) Describe the various media available for business communication.
 - c) Describe the various styles of leadership.
- Q.8** Short Notes (**any 2**) : (10)
- a) Leadership Roles.
 - b) Conflict Management.
 - c) Changing Human Needs.
 - d) Assumptions of Theory-Y.
-

[वेळ: तीन तास]

[गुण:१००]

- सूचना: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २. उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 ३. दोन्ही विभागांची उत्तरे एकाच उत्तर-पत्रिकेत लिहा.
 ४. मूळ इंग्रजी प्रश्न प्रमाण मानावेत.

विभाग १

प्र.१ खालील सजांचे थोडक्यात स्पष्टीकरण लिहा. (कोणत्याही चार): (०८)

- अ) मानवी संसाधन व्यवस्थापन
 ब) कार्य तपशील
 क) प्रतिस्थापना
 ड) मंडळ द्वारे मुलाखत
 इ) उजळणी प्रशिक्षण
 फ) हळुवारपणा
 ग) संकल्पनात्मक कौशल्य
 ह) जोडलेली तुलना

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतीही दोन): (१६)

- अ) बदलत्या व्यावसायिक पर्यावरणामुळे मानवी संसाधन व्यावस्थापनात येणाऱ्या आव्हानांची चर्चा करा.
 ब) मानवी संसाधन नियोजन म्हणजे काय? त्याचे महत्व स्पष्ट करा.
 क) कर्मचारी निवड म्हणजे काय? कर्मचारी निवड प्रक्रियेतील टप्प्यांचे वर्णन करा.

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतीही दोन): (१६)

- अ) यशस्वी मुलाखतीसाठीच्या मार्गदर्शक तत्वांची चर्चा करा.
 ब) प्रशिक्षणाची व्याख्या लिहा. कर्मचाऱ्याला देणाऱ्या प्रशिक्षणाचे महत्व स्पष्ट करा.
 क) कार्यसिद्धी मूल्यमापनाची व्याख्या लिहा. कार्यसिद्धी मूल्यमापनाच्या पारंपरिक पद्धतींचे वर्णन करा.

प्र.४ टीपा लिहा (कोणत्याही दोन): (१०)

- अ) भरतीचे बहिर्गत स्रोत.
 ब) कार्य विश्लेषणाचे उपयोग.
 क) व्यवस्थापकीय कौशल्य.
 ड) कार्यसिद्धी मूल्यमापनाचे महत्व

P.T.O

प्र.५ खालील सजांचे थोडक्यात स्पष्टीकरण लिहा (कोणत्याही चार):

(०८)

- अ) कायम गट
- ब) मानवी संबंध
- क) आरोग्यशास्त्र विषयक घटक
- ड) भूमिका वठविणे
- इ) संदेशवहन
- फ) नेतृत्व
- ग) स्वतःची परिपूर्ती गरजा
- ह) तक्रार

प्र.६ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन):

(१६)

- अ) गट म्हणजे काय? गट निर्मितीतील टप्प्यांचे वर्णन करा.
- ब) मानवी संबंध म्हणजे काय? त्याची वैशिष्ट्ये कोणती?
- क) मास्लोच्या अभिप्रेरणेचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्र.७ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतीही दोन):

(१६)

- अ) मनोधैर्याची संज्ञा लिहा. कर्मचाऱ्यांच्या मनोधैर्यावर परिणाम करणारे घटक कोणते?
- ब) उदयोगधंद्यातील संदेशवहनासाठी उपलब्ध असणाऱ्या विविध माध्यमांचे वर्णन करा
- क) नेतृत्वाचे विविध प्रकार विषद करा.

प्र.८ टीपा लिहा (कोणत्याही दोन):

(१०)

- अ) नेतृत्वाचे भूमिका
- ब) वादविवाद निराकरण
- क) बदलत्या मानवी गरजा
- ड) 'य' सिद्धांताची पायरी

T.Y.B.A
COMMERCE
Export Management
(Paper- VI) (16/05/2017)

QP Code : 08394

Regular Students] (2½ Hours)

[Total Marks : 80

IDOL & Other Students] (3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B.** (1) **Regular Students** should attempt any **five** questions from Q. No. **1 to 8**.
(2) **IDOL Students** should attempt any **five** questions from Q. No. **1 to 8**.
(3) Q. No. **9** is **compulsory** for **IDOL Students only**.
(4) **Figures** to the **right** indicate **full marks**.

1. Answer the following :—
 - (a) Define Export Management. Explain the need for export management to the exporting country and to an export firm. **8**
 - (b) State and explain functions of export manager. **8**
2. Answer the following :—
 - (a) Discuss the trends in composition and direction of India's foreign trade. **8**
 - (b) Explain the reasons for India's poor share in the world trade. **8**
3. Answer the following :—
 - (a) What are Trade barriers ? Distinguish between tariff and non-tariff barriers. **8**
 - (b) Define Trade blocs. Discuss the working of any two trade blocs. **8**
4. Answer the following :—
 - (a) What are the salient features of Foreign Trade Policy 2015-2020 ? **8**
 - (b) Explain the importance of the following export promotion organisations :— **8**
 - (i) ITPO
 - (ii) FIEO.
5. Answer the following :—
 - (a) Explain in brief different modes of entry in foreign markets. **8**
 - (b) Explain the concepts of 'Product Life Cycle' and 'Product Branding' with suitable examples. **8**
6. Answer the following :—
 - (a) What do you mean by 'Export Pricing' ? Explain main export price quotations. **8**
 - (b) What is meant by 'Packing Credit' ? Discuss its important features. **8**
7. Answer the following :—
 - (a) Explain shipping and customs formalities in export procedure. **8**
 - (b) What do you mean by 'Export incentives' ? Explain any five incentives available to Indian exporters. **8**

[TURN OVER

8. Write short notes on any **four** of the following :—

- WTO
- EXIM Bank
- Export marketing Plan
- Letter of Credit
- Export Pricing Strategies
- New Product Development
- Services Exports.

16

(Only for IDOL Student)

9. Discuss any **two** of the following :—

- Problems in International trade
- ECGC
- Break-even pricing.

20

(मराठी रूपांतर)

नियमित विद्यार्थ्यांसाठी]

(२ तास ३० मिनिटे)

[एकूण गुण : ८०

दूर व मुक्त अध्ययन संस्थेच्या विद्यार्थ्यांसाठी]

(३ तास)

[एकूण गुण : १००

सूचना : (१) नियमित विद्यार्थ्यांनी प्रश्न क्र. १ ते ८ मधील कोणतेही ५ प्रश्न सोडवणे.

(२) दूर व मुक्त अध्ययन संस्थेच्या विद्यार्थ्यांनी प्रश्न क्र. १ ते ८ मधील कोणतेही ५ प्रश्न सोडवणे.

(३) दूर व मुक्त अध्ययन संस्थेच्या विद्यार्थ्यांनी प्रश्न क्र. ९ सोडवणे.

(४) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

(५) मूळ इंग्रजी प्रश्न प्रमाण मानावेत.

१. खालील प्रश्न सोडवा :—

(अ) निर्यात व्यवस्थापकाची व्याख्या लिहा. राष्ट्र व उद्योग धंद्यासाठी निर्यात व्यवस्थापनाची गरज विशद करा.

(ब) निर्यात व्यवस्थापकाची कार्ये विशद करा.

८
८

२. खालील प्रश्न सोडवा :—

(अ) भारताच्या निर्यात व्यापाराची रचना व दिशा यातील कलांची चर्चा करा.

(ब) जागतिक व्यापारातील भारताचा वाटा कमी असण्याची कारणे विशद करा.

८
८

[TURN OVER

३. खालील प्रश्न सोडवा :-

- (अ) व्यापारी अडथळे म्हणजे काय ? जकाती अडथळे व बिगर जकाती अडथळे यातील फरक स्पष्ट करा. ८
- (ब) व्यापारी गट म्हणजे काय ? कोणत्याही दोन प्रकारच्या व्यापारी गटांच्या कार्याची चर्चा करा. ८

४. खालील प्रश्न सोडवा :-

- (अ) भारताच्या विदेशी व्यापार धोरण २०१५-२०२० ची वैशिष्ट्ये विशद करा. ८
- (ब) खालील निर्यात वृद्धी संस्थांचे महत्त्व स्पष्ट करा :- ८
- (१) आय टी पी ओ
- (२) एफ आय इ ओ.

५. खालील प्रश्न सोडवा :-

- (अ) विदेशी बाजारपेठेत शिरकाव करण्यासाठी असलेल्या विविध पद्धतीचे वर्णन करा. ८
- (ब) 'वस्तू जीवनचक्र' व 'वस्तू मुद्रांकन' ह्या संकल्पनेंची उदाहरणांसहित चर्चा करा. ८

६. खालील प्रश्न सोडवा :-

- (अ) निर्यात किंमत म्हणजे काय ? विविध निर्यात किंमत दरपत्रके विशद करा. ८
- (ब) बांधणी कर्जपुरवठा म्हणजे काय ? बांधणी कर्जपुरवठाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. ८

७. खालील प्रश्न सोडवा :-

- (अ) निर्यात प्रक्रियेतील जहाज पुर्ती व जकांत शिष्टाचार कोणते ? ८
- (ब) निर्यात सवलती म्हणजे काय ? निर्यातदारांना उपलब्ध असलेल्या कोणत्याही पाच सवलती विशद करा. ८

८. टिपा लिहा (कोणत्याही चार) :-

- (अ) जागतिक व्यापार संघटना
- (ब) एक्झिम बँक
- (क) निर्यात विपणन योजना
- (ड) पतपत्र
- (इ) निर्यात मूल्य धोरणे
- (फ) नवीन वस्तु विकास
- (ग) सेवा निर्यात.

१६

(फक्त दूव व मुक्त संस्थेच्या विद्यार्थ्यांसाठी)

९. टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) :-

- (अ) आंतरराष्ट्रीय व्यापार समस्या
- (ब) इ. सी. जि. सी.
- (क) ना नफा ना तोटा किंमत.

२०